

บทที่ 3

อาคารกรณีศึกษา

ในการศึกษานี้จะได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอาคารหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั่วไปของเอกชน ในการเลือกตัวอย่างอาคารหอผู้ป่วยที่จะมาทำการศึกษาเปรียบเทียบนี้ หอผู้ป่วยต้องมีลักษณะดังนี้ คือ

1. เป็นหอผู้ป่วยที่อยู่ในโรงพยาบาลเอกชน
2. เป็นหอผู้ป่วยที่รักษาผู้ป่วยทุกประเภท ไม่ใช่ผู้ป่วยเฉพาะโรค
3. เป็นหอผู้ป่วยที่มีขนาดจำนวนเตียงผู้ป่วยใกล้เคียงกัน
4. อายุของอาคารหอผู้ป่วยต้องไม่แตกต่างกันมาก

คุณสมบัติพิเศษอีกประการหนึ่งของอาคารที่จะเลือกมาเป็นกรณีศึกษาคือ จะต้องเป็นอาคารหอผู้ป่วยที่มีรูปร่างแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จากการสำรวจพบว่ามีอาคารหอผู้ป่วยที่อยู่ในข่ายของกรณีศึกษาได้แก่

- โรงพยาบาลมิชชั่น	มีจำนวนเตียงผู้ป่วย	200	เตียง ¹	ลักษณะอาคาร	เป็นเส้นตรง
- โรงพยาบาลสมิติเวช	"	200	"	"	ส่วนโค้ง
- โรงพยาบาลพญาไท	"	200	"	"	เส้นตรง
- โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์	"	200	"	"	เส้นตรง
- โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์	"	200	"	"	วงกลม

จากโรงพยาบาล 5 แห่งข้างต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะของตัวอาคารหอผู้ป่วยจะมีรูปทรงเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทเส้นตรง และเส้นโค้ง หอผู้ป่วยที่มีลักษณะแบบแปลนเป็นเส้น

---

¹สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองการประกอบโรคศิลปะ, "สถิติจำนวนเตียงและผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบโรคศิลปะของสถานพยาบาลเอกชนที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน", 2529.

โค้งมีโรงพยาบาลสมิติเวช และโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ เมื่อพิจารณาดู พบว่าโรงพยาบาลสมิติเวช ลักษณะหอผู้ป่วยแม้จะเป็นเส้นโค้ง แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยคือ จะโค้งงอในบริเวณตรงกลางของหอผู้ป่วย เมื่อเปรียบเทียบกับอาคารหอผู้ป่วยแบบเส้นตรงแล้ว มีลักษณะคล้ายคลึงกันมากจึงไม่เข้าข่ายที่จะเป็นกรณีตัวอย่าง คงเหลือแต่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ซึ่งมีลักษณะของหอผู้ป่วยเป็นแบบวงกลม ส่วนโรงพยาบาลที่เหลืออีก 3 แห่งที่มีหอผู้ป่วยแบบเส้นตรงนั้น เมื่อพิจารณาอายุของตึก พบว่าอายุตึกของโรงพยาบาลพญาไทมีความใกล้เคียงกับโรงพยาบาล เซนต์หลุยส์ จึงเลือกหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลพญาไทเป็นกรณีศึกษาอีกแห่งหนึ่ง (ดูรูปที่ 3.1 ประกอบ)

อาคารหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์เป็นอาคารที่เป็นทรงกระบอก แพลนแต่ละชั้นของหอผู้ป่วยเป็นวงกลม ส่วนอาคารหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลพญาไทเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า แพลนแต่ละชั้นของหอผู้ป่วยเป็นเส้นตรง อาคารหอผู้ป่วยทั้ง 2 แห่งนี้มีความแตกต่างโดยสิ้นเชิง ดังนั้นจึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้ เป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบกันในเรื่องของการใช้สอยอาคาร

ประวัติความเป็นมาของโรงพยาบาลและลักษณะอาคาร

1. โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์

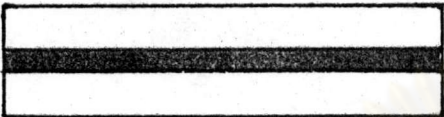
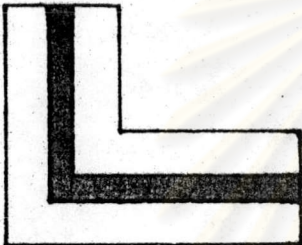

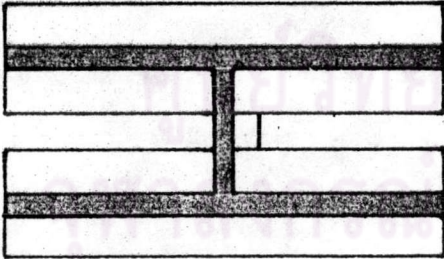
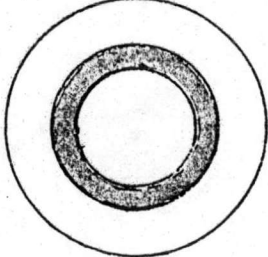
1.1 ประวัติโรงพยาบาล

ย้อนหลังไปเกือบศตวรรษในรัชสมัยแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีกลุ่มมิชชันนารีที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในกรุงสยาม ได้เล็งเห็นว่า คนไทยในสมัยนั้นป่วยเจ็บแล้วต้องทรมานและอาจตายลงไปในที่สุด เพราะขาดสถานที่ที่จะใช้รักษาพยาบาลอย่างถูกสุขอนามัย เป็นสภาพที่น่าสังเวชใจยิ่ง อาณา หลุยส์ เวย์² มุขนายกมิสซังคาทอลิกแห่งกรุงสยาม (2418-2452) ในขณะนั้นได้ดำริว่า ควรจะก่อสร้างโรงพยาบาลขึ้น จึงได้กราบทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้พระราชทานที่ดินที่จะปลูกสร้างอาคารโรงพยาบาล และได้ขอความช่วยเหลือจากบริษัทห้างร้านของชาวยุโรปที่เข้ามาค้าขายในกรุงสยาม ตลอดจนจากผู้มี

---

² ราชการุณ 84 ปี โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2525), หน้า 60-61.

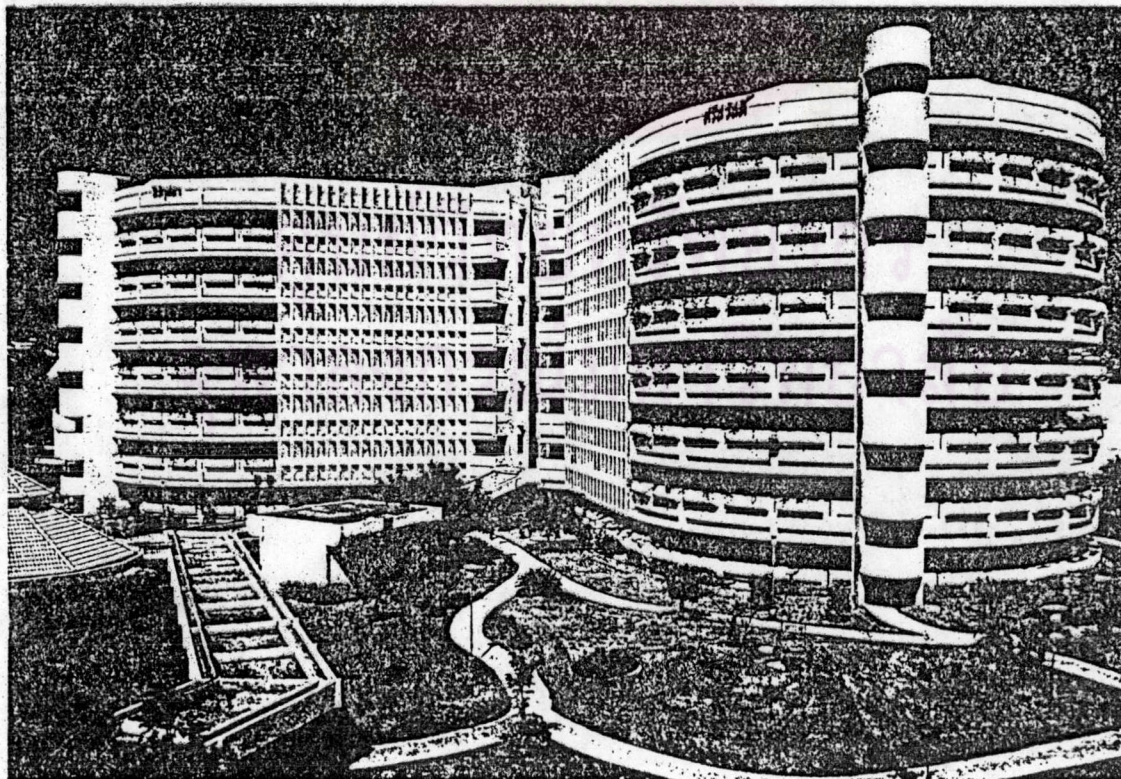
รูปที่ 3.1 แสดงผังโดยสังเขปของโรงพยาบาล 5 แห่ง

ลักษณะแปลน	โรงพยาบาล
	<p>โรงพยาบาลมิชชั่น</p> <p>ลักษณะแปลน เป็น เส้นตรง</p>
	<p>โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์</p> <p>ลักษณะแปลน เป็น เส้นตรงตั้งฉาก</p>
	<p>โรงพยาบาลสมิติเวช</p> <p>ลักษณะแปลน เป็น เส้นตรง ตรงกลางโค้ง</p>
	<p>โรงพยาบาลพญาไท</p> <p>ลักษณะแปลน เป็น เส้นตรงคู้ขนาน</p>
	<p>โรงพยาบาล เซนต์หลุยส์</p> <p>ลักษณะแปลน เป็น วงกลม</p>

จิตศรัทธาทั่วไป การก่อสร้างโรงพยาบาลจึงสามารถบรรลุเป้าหมาย โรงพยาบาลได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2411 โดยในระยะแรกมี Dr. Bois เป็นแพทย์ประจำ นับว่าได้นำเอาการแพทย์แผนปัจจุบันสู่ประเทศไทย

กิจการของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ได้ดำเนินการมาด้วยดีตลอดเวลา 75 ปี จนถึง พ.ศ. 2516 อาคารเดิมของโรงพยาบาลได้ชำรุดทรุดโทรมไปมาก ขณะเดียวกันก็มีผู้ป่วยมารับการรักษามากขึ้นทุกที จึงมีความคิดที่จะก่อสร้างอาคารหอผู้ป่วยใหม่ขึ้น ๓ พญา ยวง นิตโย มุขนายกสังฆมณฑล กรุงเทพฯ (2508-2516) ได้ทำการวางศิลาฤกษ์อาคารใหม่ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2516 การก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลใหม่เสร็จสมบูรณ์ในเวลา 2 ปีเศษ และได้เปิดใช้อาคารหลังแรกในเดือนมิถุนายน 2518 โดยได้รับพระราชทานนามอาคารใหม่นี้ว่า "อาคารศรีสวัสดิ์" และต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ก็ได้เปิดอาคารใหม่อีกหลังซึ่งก็ได้รับพระราชทานนามว่า "สิริกุศลา" อาคารใหม่สองหลังนี้ เป็นอาคารที่มีแบบแปลนเป็นวงกลม หันหลังชนกัน โดยส่วนที่เชื่อมต่อกันนั้น เป็นบันไดและลิฟท์ และจะเชื่อมต่อกับอาคารผู้ป่วยนอกและห้องผ่าตัดซึ่งอยู่ในตึกด้านหน้าของอาคารหอผู้ป่วย

รูปที่ 3.2 แสดงทัศนียภาพภายนอกอาคารหอผู้ป่วยทั้ง 2 หลังของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์

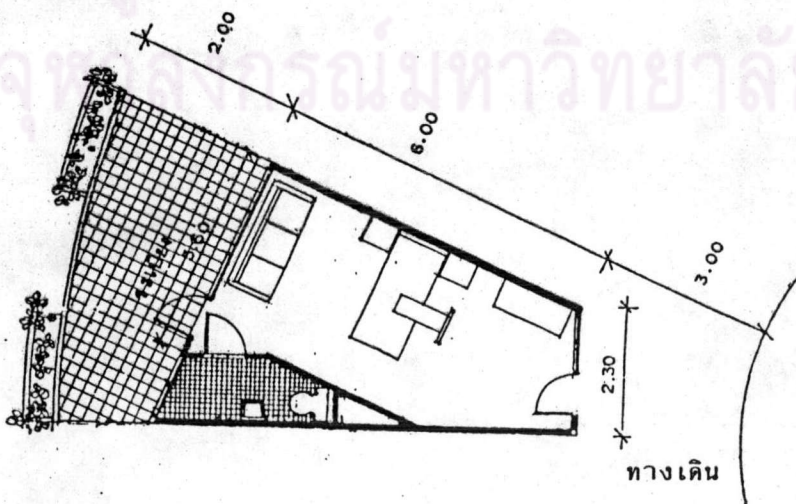

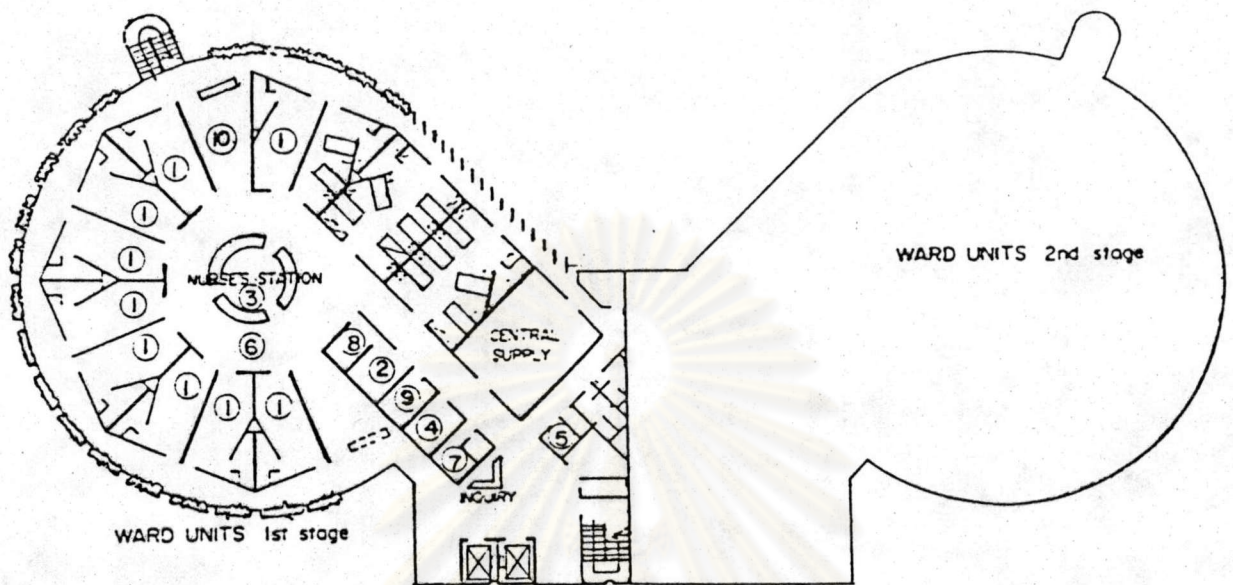
1.2 ลักษณะอาคารหอผู้ป่วย

อาคารหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์นี้ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 7 ชั้น เมื่อมองจากภายนอกจะเห็นเป็นอาคารรูปทรงกระบอก 2 หลังชนกัน (ดังรูปที่ 3.2) ในแต่ละชั้นภายในอาคารหลังหนึ่ง ๆ จัดเป็นห้องพักผู้ป่วยประมาณ 12 ห้อง โดยจัดให้เป็นห้องผู้ป่วยเตียงเดี่ยวบ้าง เตียงคู่บ้าง สามเตียงบ้าง สี่เตียงบ้าง ฯลฯ คละเคล้ากันไปในหอผู้ป่วย 1 หน่วย (1 ชั้นใน 1 หลัง) จะมีเตียงผู้ป่วยประมาณ 30 เตียง รัศมีของอาคารหอผู้ป่วยนี้คือ 13.80 เมตร โดยแบ่งเป็นส่วนของที่ทำงานของพยาบาลซึ่งอยู่ ณ จุดศูนย์กลางของอาคาร 2.80 เมตร ทางเดินภายในหอผู้ป่วย 3.00 เมตร ห้องพักผู้ป่วย 6.00 เมตร และระเบียงนอกอาคารอีก 2.00 เมตร (ดังรูปที่ 3.4) ระยะทางเดินจากที่ทำงานของพยาบาลถึงห้องผู้ป่วยที่อยู่ไกลที่สุดคือระยะ 15.00 เมตร

ห้องผู้ป่วยห้องหนึ่ง ๆ นั้นจะมีความกว้างด้านในซึ่งอยู่ติดทางเดินภายในหอผู้ป่วย 2.30 เมตร ความกว้างด้านนอกซึ่งอยู่ติดระเบียง 3.50 เมตร ความลึกของห้อง 6.00 เมตร และความสูงเพดาน 3.40 เมตร มีห้องน้ำอยู่ภายในห้องผู้ป่วยแต่ละห้อง ภายในห้องผู้ป่วยจะมีหน้าต่างบานเกล็ด 2 บานด้านติดทางเดินภายใน และอีก 3 บานติดระเบียงด้านนอก ประตูห้องมีจำนวน 3 บาน คือ ประตูเปิดจากทางเดินภายใน ประตูเข้าห้องน้ำ และประตูออกสู่ระเบียง ผนังทึบมีเพียง 2 ด้านใน 4 ด้านของผนังห้อง (ดังรูปที่ 3.3)

รูปที่ 3.3 แสดงขนาดและระยะต่าง ๆ ของห้องพักผู้ป่วยเตียงเดี่ยวของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์

รูปที่ 3.4 ตัวอย่างห้องต่าง ๆ ในหอผู้ป่วยแบบวงกลม (โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์)

1. ห้องผู้ป่วย	2. ห้องบำบัดทำแผล
3. ที่ทำงานพยาบาล	4. ห้องเก็บของสะอาด
5. ห้องล้างทำความสะอาด	6. ทางเดิน
7. ห้องเตรียมอาหาร	8. ห้องเก็บยา เครื่องมือแพทย์
9. ห้องเก็บของใช้แล้ว	10. ที่เก็บเตียงเข็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 การจัดแบ่งประเภทของผู้ป่วย

อาคารหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์มี 2 หลังตั้งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยอาคารทั้งสองมีจำนวนชั้นเท่ากันคือ 7 ชั้น และเปิดใช้เพียง 5 ชั้นเท่านั้น การจัดแบ่งประเภทของผู้ป่วยนั้นจะจัดตามลักษณะการป่วย หรือโรคที่ป่วยของผู้ป่วยดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงการจัดแบ่งประเภทของผู้ป่วยในแต่ละชั้นของหอผู้ป่วย เซนต์หลุยส์³

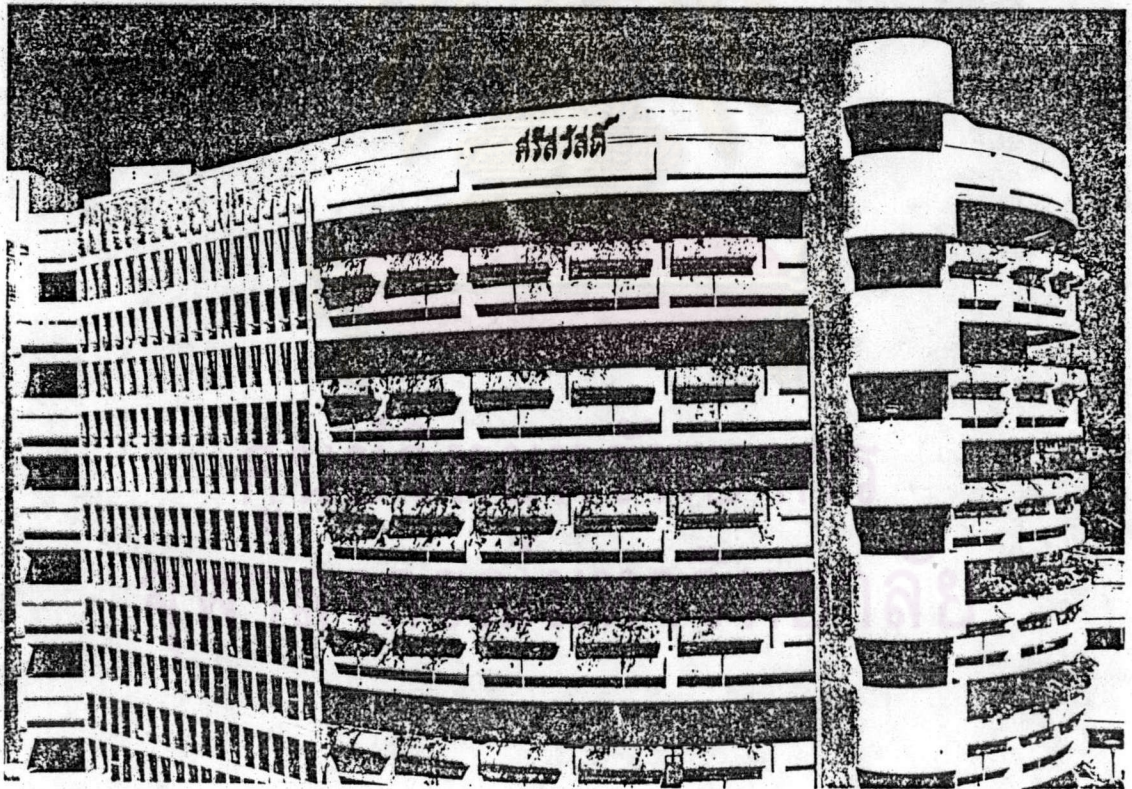
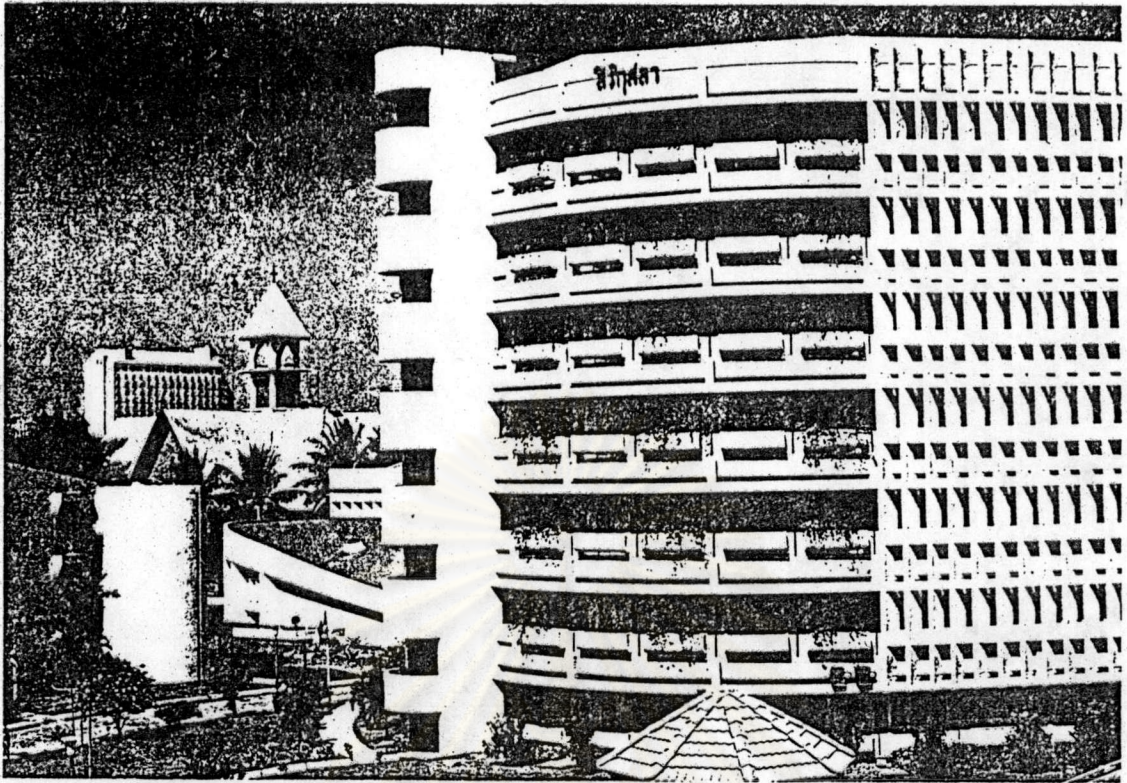
ชั้น	ตึกศรีสวัสดิ์	ตึกสิริกิติลา
1	ศัลยกรรม	แผนกพยาธิวิทยา คนไข้นอก
2	ห้องไตเทียม ไอ ซี ยู	ศัลยกรรม
3	สูติ-นรีเวช	สูติ-นรีเวช
4	อายุรกรรม	เด็ก ศัลยกรรม อายุรกรรม
5	ศัลยกรรม อายุรกรรม	ศัลยกรรม อายุรกรรม หู คอ จมูก

1.4 ประเภทการจัดเตียงในห้องพักผู้ป่วย

การจัดเตียงในห้องพักผู้ป่วยของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์มีอยู่หลายประเภท ดังนี้

- ห้องเตียงเดี่ยว ราคาห้องวันละ 580 บาท
- ห้องเตียงคู่ " 250 " (ไม่มีปรับอากาศ)
- ห้อง 3 เตียง " 330 " (มีปรับอากาศ)
- ห้อง 5 เตียง " 180 "
- ห้อง 6 เตียง " 150 "
- ห้องพิเศษเดอลุกซ์ " 1,500 "

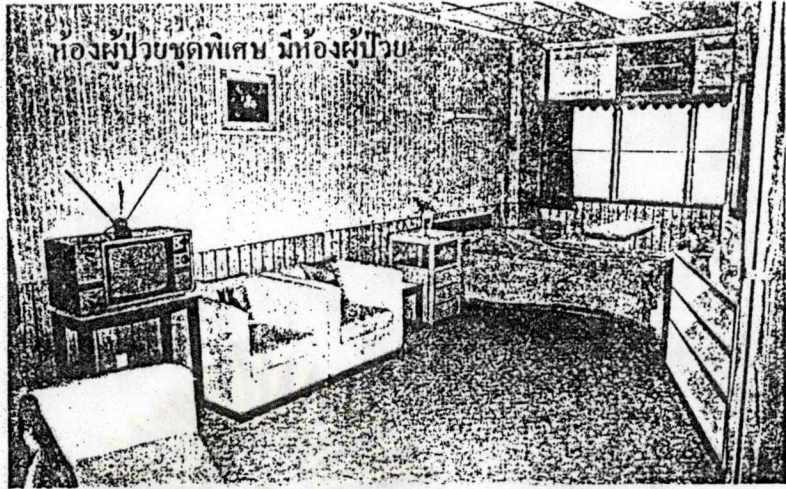
³สัมภาษณ์ สุดา เพชรชนะ, หัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์, 17 มิถุนายน

รูปที่ 3.5 แสดงทัศนียภาพภายนอกอาคารหอผู้ป่วยทั้งสองหลังของโรงพยาบาล เซนต์หลุยส์

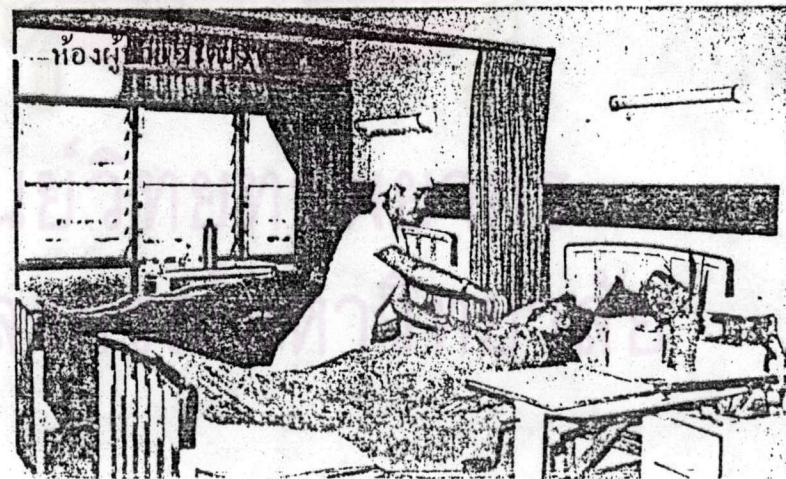
ห้องผู้ป่วยพิเศษพิเศษ

ห้องผู้ป่วยพิเศษเตียงเดี่ยว

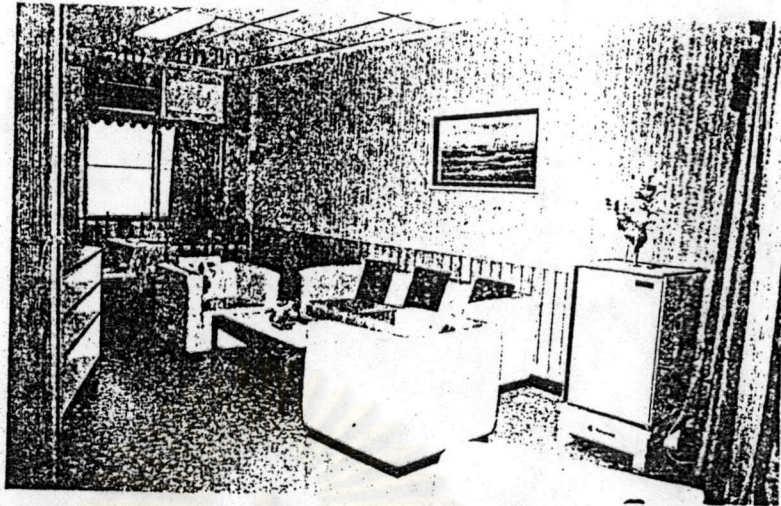

ห้องผู้ป่วย 2 เตียง

รูปที่ 3.6 ทักษณภาพห้องต่าง ๆ ในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์

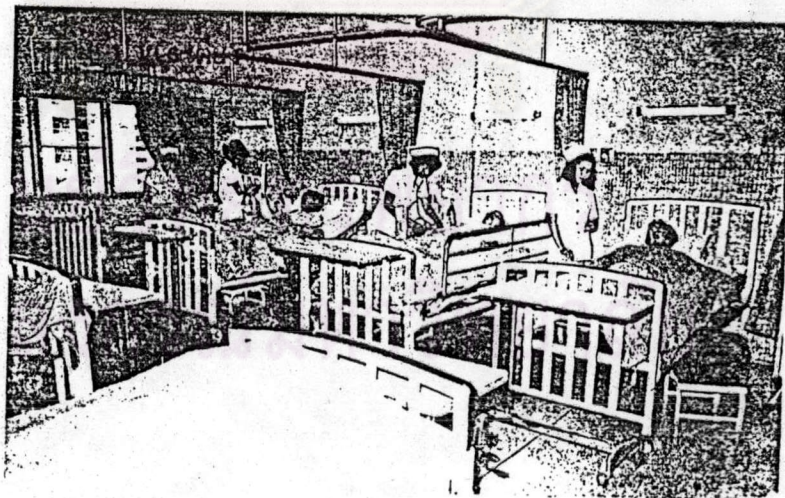
ห้องรับแขก

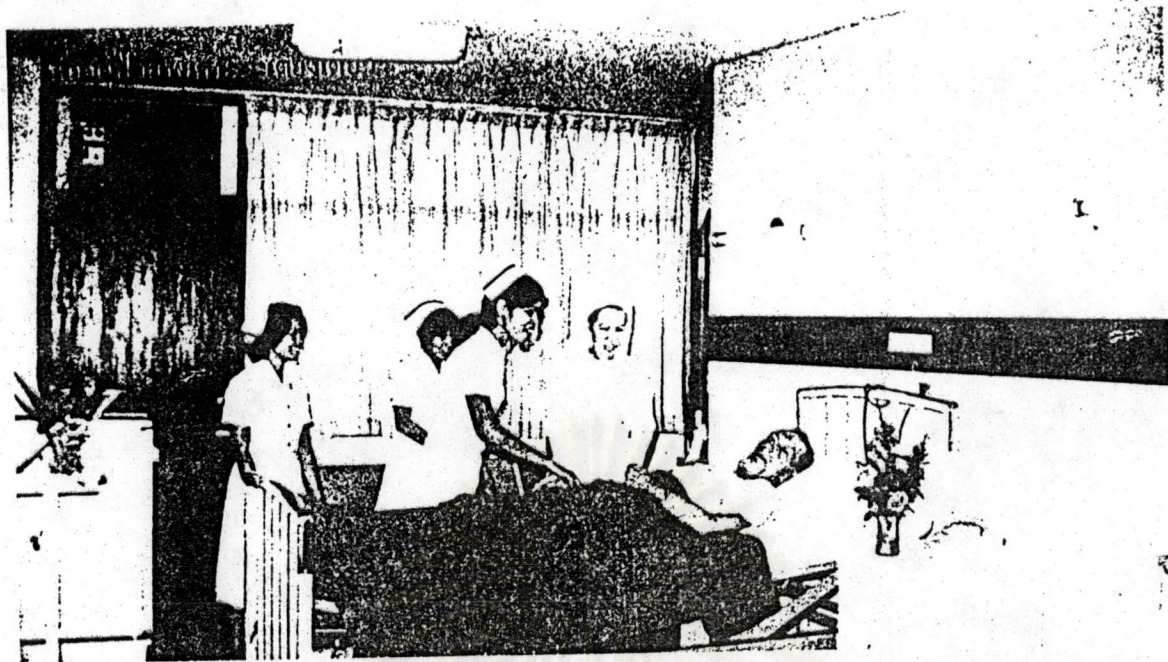
ห้องรับแขกและ
เคาน์เตอร์บาร์
ในห้องผู้ป่วยพิเศษ
เตียงเดี่ยว

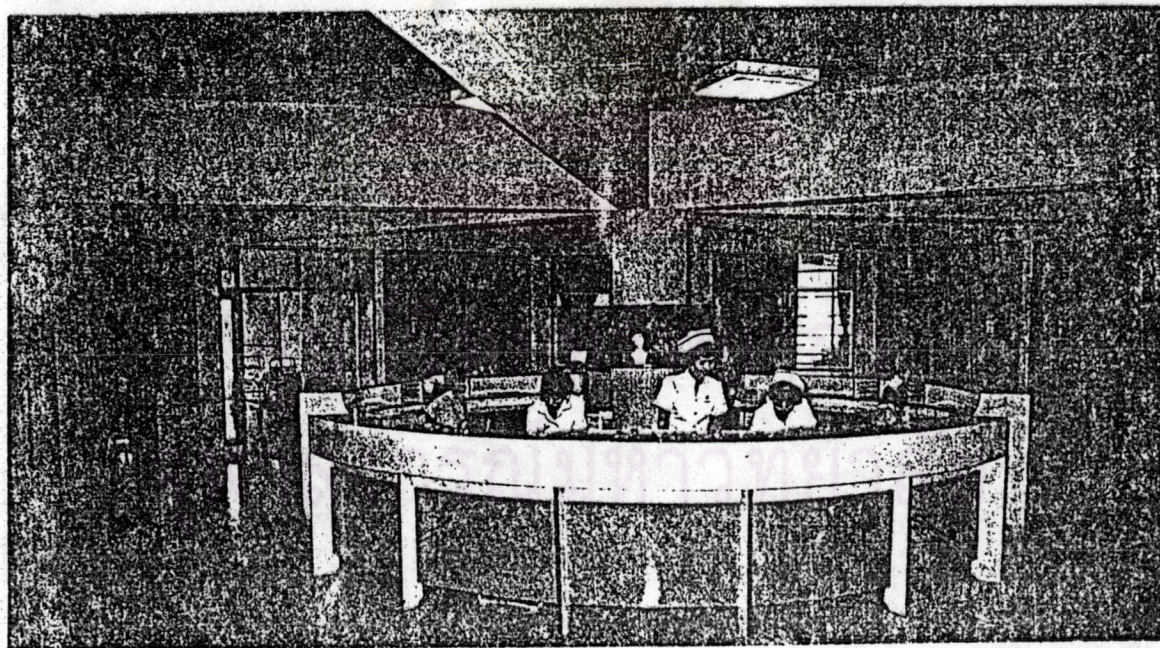
ห้องผู้ป่วย 6 เตียง

รูปที่ 3.7 ทักษณภาพห้องต่าง ๆ ในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์

ห้องผู้ป่วยพิเศษเตียงเดี่ยว

ที่ทำงานพยาบาล

รูปที่ 3.8 แสดงทัศนียภาพภายในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์

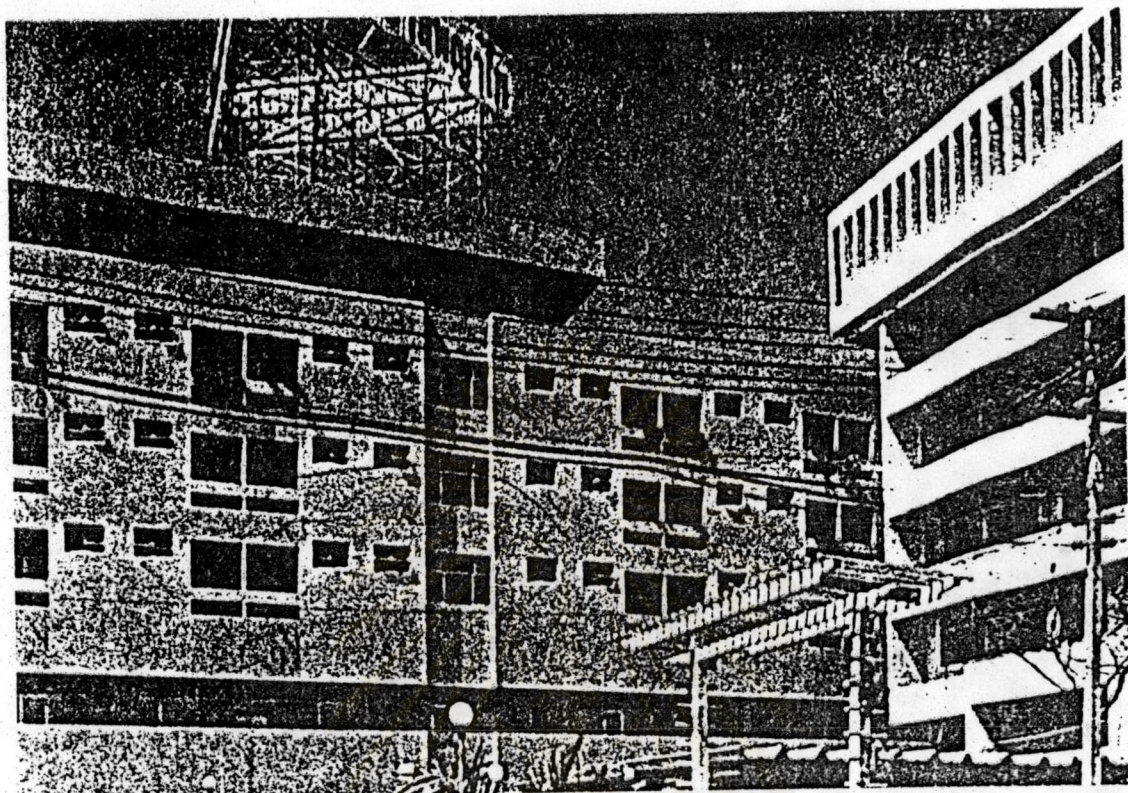
2. โรงพยาบาลพญาไท 1

2.1 ประวัติโรงพยาบาล⁴

จุดเริ่มต้นของโรงพยาบาลพญาไท เริ่มต้นจากการชุกคุดอย่างไม่เป็นทางการของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากการหาโรงพยาบาล เพื่อที่จะได้รับบุตรของตนเข้ารับการรักษาพยาบาล ประกอบกับการเล็งเห็นการณ์ไกลของธุรกิจด้านนี้ จึงได้ร่วมกันลงทุน โดยในครั้งแรกมีผู้ร่วมลงทุนอยู่เพียง 4 ราย เท่านั้น ลงทุนกันคนละ 500,000 บาท ได้เงินมาเพียงสองล้านบาท แต่ด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่ที่จะทำโรงพยาบาลขึ้นมานั้น จึงได้หาผู้ร่วมทุนและผู้ร่วมงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยยังคัดลึนใจกันไม่ได้ว่า จะเปิดโรงพยาบาลที่ใดจึงจะเหมาะสม ผู้ร่วมทุนบางรายเห็นว่าควรเปิดโรงพยาบาลใกล้ ๆ กับโรงพยาบาลของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อว่าถ้าหากคนไข้ที่ไปรับการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลรัฐบาลมีมากเกินไป และรายที่รอนานไม่ไหวจะได้อมาที่โรงพยาบาลที่จะเปิดใหม่ แต่ผู้ร่วมทุนบางรายก็มีความเห็นว่า ควรเปิดให้ไกลจากโรงพยาบาลของรัฐบาล และในที่สุด ความคิดที่ว่าควรเปิดอยู่ใกล้กับโรงพยาบาลรัฐบาล เป็นความคิดที่ยอมรับกัน ดังนั้น ในปี พ.ศ.2516 โครงการโรงพยาบาลพญาไทนี้จึงเกิดขึ้น โดยได้วางเงินมัดจำจำนวนหนึ่งล้านบาท สำหรับที่ดินที่เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลพญาไทในปัจจุบันซึ่งอยู่บนถนนศรีอยุธยา และได้ตกลงใช้ชื่อบริษัทว่า "บริษัทประสิทธิ์พัฒนา จำกัด" เพราะว่ นายประสิทธิ์ อุไรรัตน์ เป็นผู้เริ่มก่อตั้งโรงพยาบาลนี้และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จจากงานอื่นมาก่อน หลังจากนั้นก็ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลจนเสร็จ และเปิดดำเนินการในวันที่ 30 กรกฎาคม 2519 หลังจากเปิดดำเนินการมาได้เพียง 5 เดือน โรงพยาบาลก็เต็ม จึงตัดสินใจที่จะสร้างตึกเพิ่มเติมในเดือนมีนาคม 2520 เป็นอาคาร 8 ชั้น ต่อกับอาคารเดิมซึ่งเป็นอาคาร 6 ชั้น และหลังจากนั้นก็ได้ขยายกิจการมาเรื่อย ๆ โดยการสร้างอาคารที่จอดรถใหม่ และได้ต่อเติมอาคารเดิมออกไปอีกส่วนสูง 10 ชั้น ในปี พ.ศ.2528 จนกระทั่งปัจจุบันกิจการโรงพยาบาลพญาไทได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาก จนต้องเปิดโรงพยาบาลพญาไท 2 ขึ้นอีกแห่งบนถนนพหลโยธิน (ดูรูปที่ 3.9 ประกอบ)

⁴ หกปีของพญาไท (กรุงเทพมหานคร 2525), หน้า 6-7.

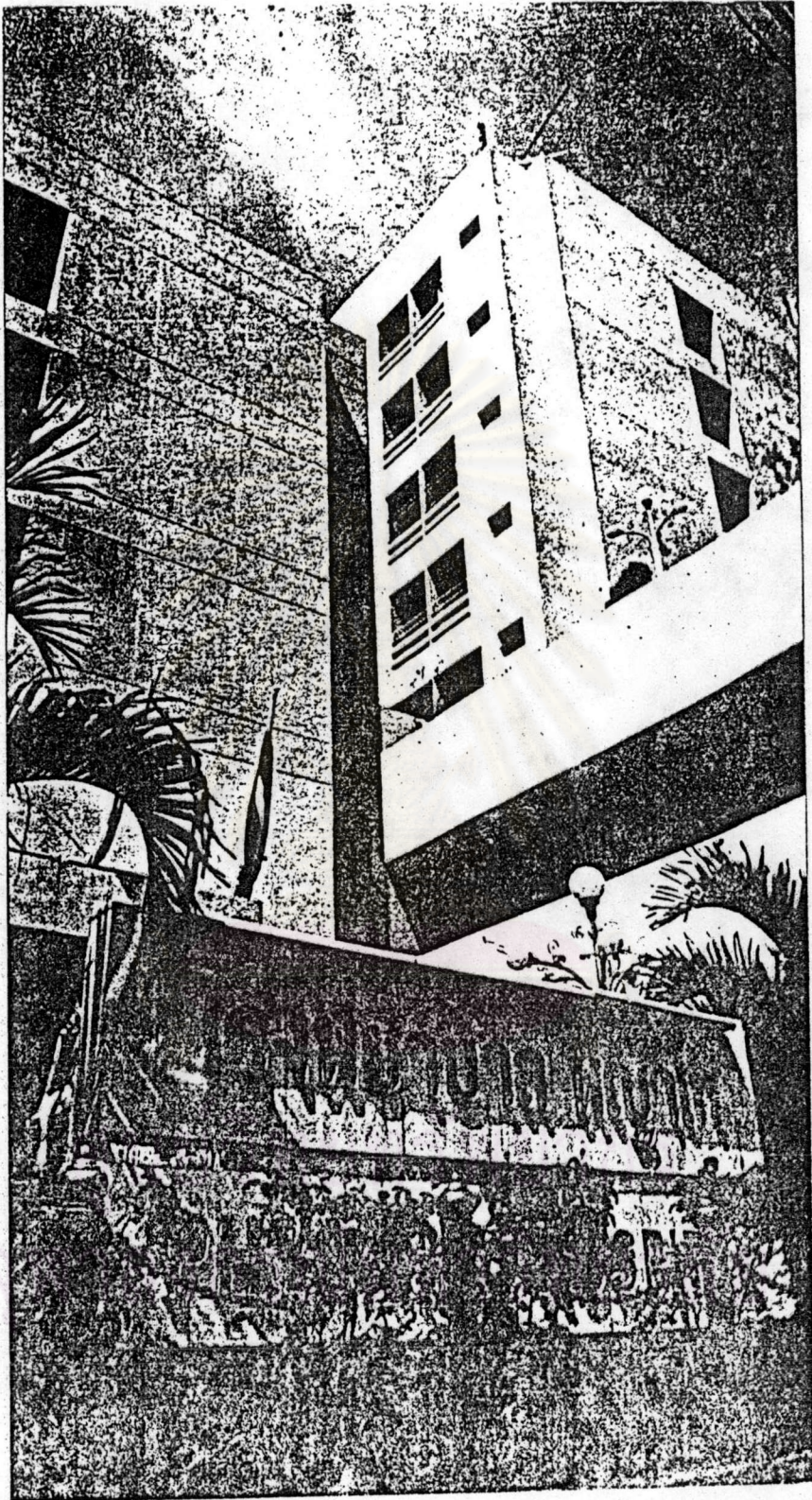
รูปที่ 3.9 แสดงทัศนียภาพภายนอกอาคารโรงพยาบาลพญาไท

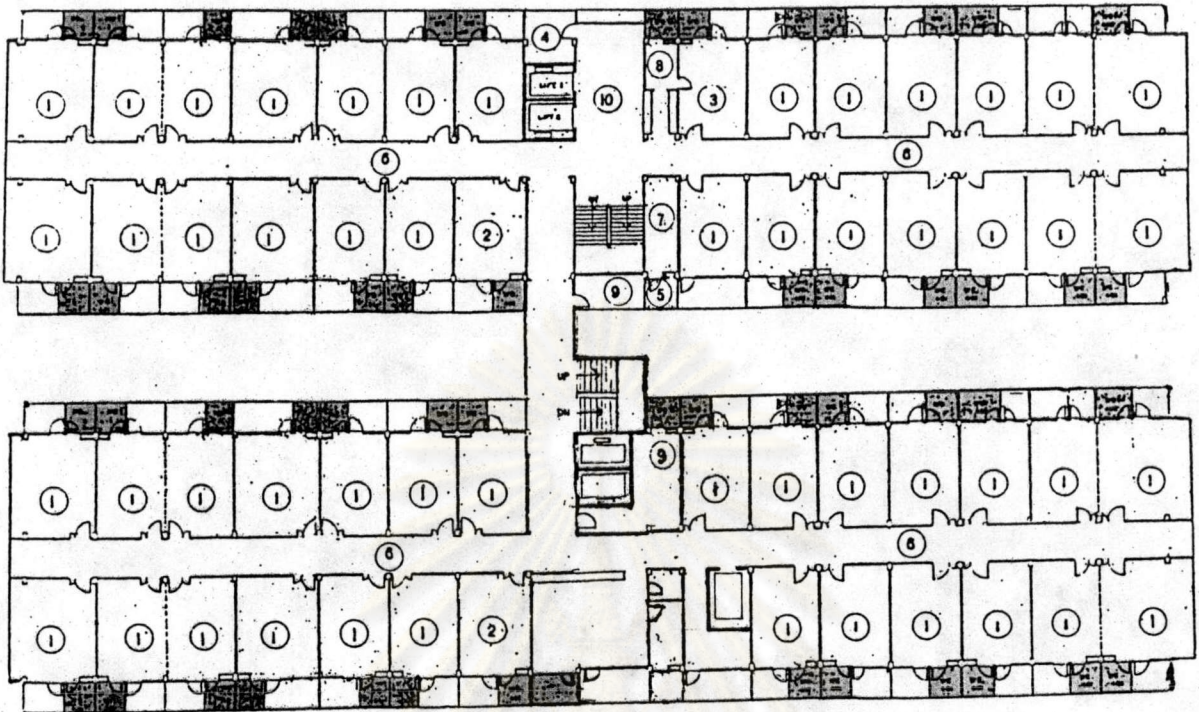
2.2 ลักษณะอาคารหอผู้ป่วย

อาคารหอผู้ป่วยโรงพยาบาลพญาไท เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 6 ชั้น 1 หลัง 8 ชั้น 1 หลัง โดยอาคาร 8 ชั้นและ 10 ชั้นต่อกัน มีความยาวเท่ากับอาคาร 6 ชั้น และมีทางเดินเชื่อมถึงกันในบริเวณกลางดึก (ดูรูปที่ 3.9 และ 3.10 ประกอบ) เมื่อมองดูจากภายนอกอาคารจะเห็นเป็นดึกทรงสี่เหลี่ยม 2 หลังชนกันโดยเว้นช่องห่างระยะดึกเพียง 4.00 เมตร เท่านั้น ในแต่ละชั้นของหอผู้ป่วยหลังหนึ่ง ๆ จะจัดเป็นห้องพักผู้ป่วยราว 26-27 ห้อง โดยจัดแบ่งเป็นเตียงเดี่ยว เตียงคู่ สามเตียง และห้องชุดคละเคล้ากันไป จะมีจำนวนเตียงผู้ป่วยประมาณ 30 เตียงในหอผู้ป่วยหนึ่งหน่วย มีความกว้างของทางเดิน 2.50 เมตร ความลึกของห้องพักผู้ป่วย 5.00 เมตร และระเบียงอีก 2.00 เมตร ความยาวอาคารทั้งหลัง 64.00 เมตร (ดังรูปที่ 3.11) ระยะทางเดินจากที่ทำงานของพยาบาลถึงห้องพักพยาบาลที่อยู่ไกลที่สุดคือระยะ 36.00 เมตร

ห้องพักผู้ป่วยห้องหนึ่ง ๆ จะมีความกว้างของห้อง 4.00 เมตร ความลึกของห้อง 5.00 เมตร และความสูงเพดาน 2.50 เมตร มีห้องน้ำอยู่ภายในห้องพักผู้ป่วยแต่ละห้อง ภายในห้องผู้ป่วยจะมีหน้าต่างเปิดถึงพื้นซึ่งมีลักษณะแบบประตูเปิดออกสู่ระเบียง 2 บาน ประตูห้องมีอยู่ 2 บาน คือ ประตูที่เปิดจากทางเดิน และประตูที่เปิดสู่ห้องน้ำ มีผนังทึบอยู่ 3 ด้านใน

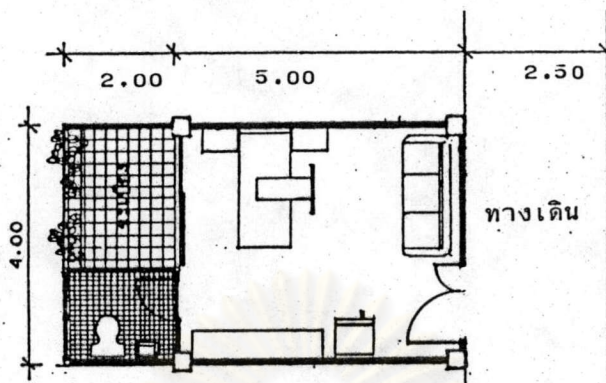
รูปที่ 3.10 แสดงทัศนียภาพภายนอกอาคารหอผู้ป่วยโรงพยาบาลพญาไท

รูปที่ 3.11 ตัวอย่างผังห้องต่าง ๆ ในหอผู้ป่วยแบบเส้นตรง (โรงพยาบาลพญาไท)

1. ห้องผู้ป่วย	2. ห้องอาบน้ำทำแผล
3. ที่ทำงานพยาบาล	4. ห้องเก็บของสะอาด
5. ห้องล้างทำความสะอาด	6. ทางเดิน
7. ห้องเตรียมอาหาร	8. ห้องเก็บยา เครื่องมือแพทย์
9. ห้องเก็บของใช้แล้ว	10. โถง

4 ด้านของผนังทั้งหมด (ดูรูปที่ 3.12 ประกอบ)

รูปที่ 3.12 แสดงขนาดและระยะต่าง ๆ ของห้องผู้ป่วยเตียงเดี่ยวโรงพยาบาลพญาไท

2.3 การจัดแบ่งประเภทของผู้ป่วย

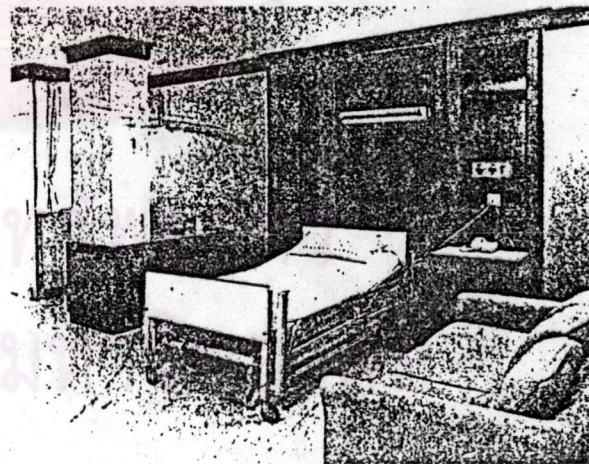
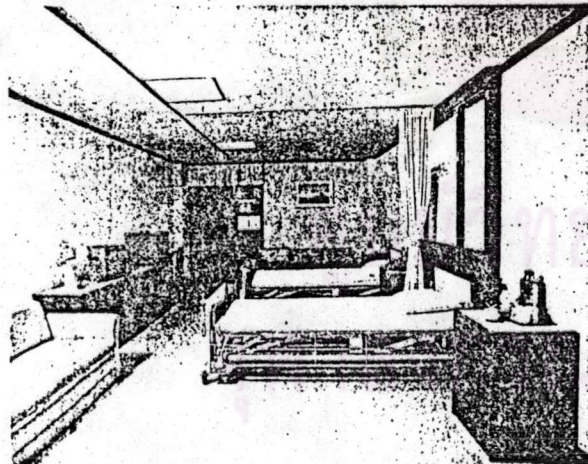
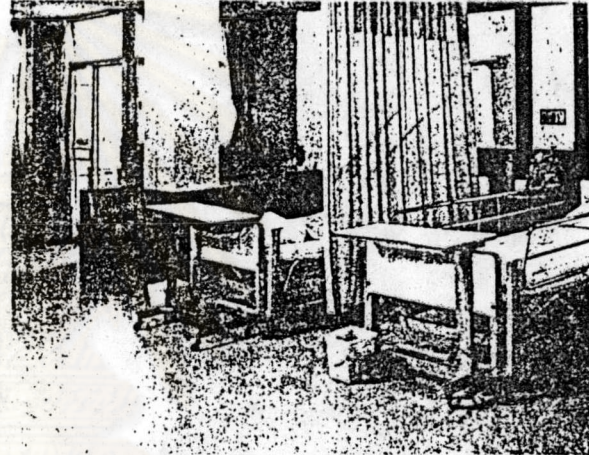
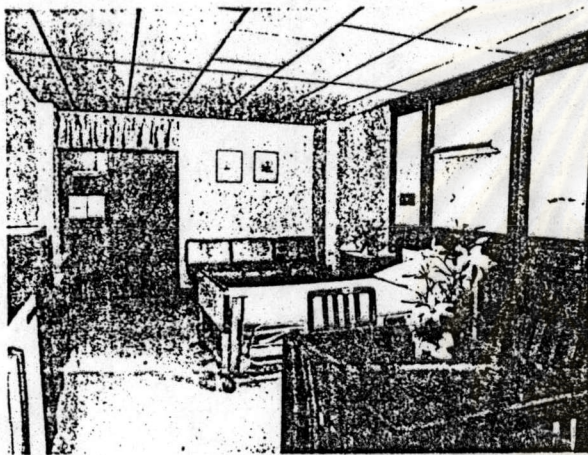
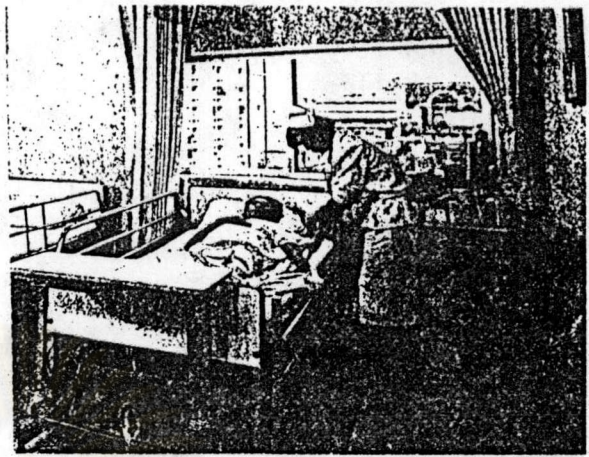
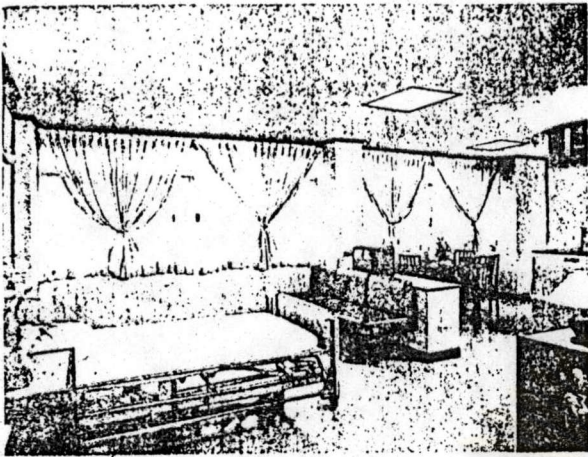
อาคารหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลพญาไทมี 3 หลังชนกัน และดูเป็น 2 หลังดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โดยอาคารทั้ง 2 หลังนี้มีจำนวนชั้นแตกต่างกันคือ 6, 8, 10 ชั้น การจัดแบ่งประเภทของผู้ป่วยนั้น จะจัดตามลักษณะการป่วยหรือโรคที่ป่วยของผู้ป่วยดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงการจัดแบ่งประเภทของผู้ป่วยในแต่ละชั้นของหอผู้ป่วยพญาไท⁵

ชั้น	ตึกเก่า 6 ชั้น	ตึกใหม่ (8, 10 ชั้น)
1	แผนกผู้ป่วยนอก	แผนกผู้ป่วยนอก
2	ห้องคลอด ห้องผ่าตัด	ไอ ซี ยู
3	ศัลยกรรม	ศัลยกรรม
4	สูติ-นรีเวช เด็ก	สูติ-นรีเวช
5	อายุรกรรม	อายุรกรรม
6	สำนักงาน	อายุรกรรม จิตเวช
7	-	เด็ก
8	-	อายุรกรรม ประชุม

⁵ สัมภาษณ์ ปรานี ศิริสมบัติ, ผู้อำนวยการพยาบาลโรงพยาบาลพญาไท, 18 มิถุนายน

รูปที่ 3.19 แสดงทัศนียภาพห้องต่าง ๆ ในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลพญาไท

2.4 ประเภทการจัดเตียงในห้องพักผู้ป่วย

การจัดเตียงในห้องพักผู้ป่วยของโรงพยาบาลพญาไทมีอยู่หลายประเภท ดังนี้

- ห้องเตียงเดี่ยว	ราคาค่าห้องวันละ	600, 800	บาท
- ห้องเตียงเดี่ยว วี ไอ ที	"	1,200, 1,500	"
- ห้องเตียงคู่	"	450	"
- ห้องเตียงคู่ วี ไอ ที	"	600	"
- ห้อง .3 เตียง วี ไอ ที	"	600	"
- ห้องชุด	"	3,000	"

เปรียบเทียบโรงพยาบาลทั้งสองแห่ง

เมื่อได้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของโรงพยาบาลทั้งสองแห่งแล้ว จะเห็นถึงข้อแตกต่างและข้อคล้ายคลึงกันของโรงพยาบาลทั้งสองแห่งดังนี้ (ดูตารางที่ 3.3 ประกอบ)

1. เจ้าของโรงพยาบาล โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ตั้งขึ้นโดยองค์การศาสนาในปี 2441 โรงพยาบาลพญาไทตั้งขึ้นโดยกลุ่มนักธุรกิจเอกชนในปี 2519
2. อายุของอาคารหอผู้ป่วย จนถึงปัจจุบัน หอผู้ป่วยของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์มีอายุ 13 ปี และ 6 ปี ตามลำดับ หอผู้ป่วยของโรงพยาบาลพญาไทมีอายุ 12 ปี 8 ปี และ 3 ปี ตามลำดับ
3. จำนวนหอผู้ป่วย โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์มีหอผู้ป่วยแยกกันอย่างเด่นชัด ส่วนโรงพยาบาลพญาไทมีหอผู้ป่วย 2 หลัง ซึ่งก่อสร้างเป็น 3 ช่วง มองดูจากภายนอกเป็นหอผู้ป่วย 2 หลัง แยกกันเด่นชัดเช่นกัน
4. จำนวนเตียงผู้ป่วย โรงพยาบาลทั้งสองมีจำนวนเตียงผู้ป่วยทั้งสิ้น 200 เตียง⁶
5. ลักษณะอาคาร หอผู้ป่วยโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์เป็นหอผู้ป่วยแบบวงกลม ส่วนโรงพยาบาลพญาไท เป็นหอผู้ป่วยแบบเส้นตรง

⁶สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองการประกอบโรคศิลปะ, "สถิติจำนวนเตียงและผู้ป่วยประกอบวิชาชีพ เวชกรรมและผู้ป่วยประกอบโรคศิลปะของสถานพยาบาล เอกชนที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน", 2529.

6. ความยาวอาคาร โรงพยาบาล เซนต์หลุยส์มี เส้นผ่าศูนย์กลางของอาคารหอผู้ป่วย 27.60 เมตร โรงพยาบาลพญาไทมีความยาวอาคาร 64.00 เมตร

7. ความกว้างทางเดิน ทางเดินภายในหอผู้ป่วยโรงพยาบาล เซนต์หลุยส์คือ 3.00 เมตร โรงพยาบาลพญาไทคือ 2.50 เมตร

8. ระยะทางเดินจากที่ทำงานพยาบาลถึงห้องผู้ป่วยไกลสุด ระยะทางนี้ของ โรงพยาบาล เซนต์หลุยส์คือ 15.00 เมตร ของโรงพยาบาลพญาไทคือ 36.00 เมตร ซึ่งต่างกันถึงหนึ่งเท่าตัว

9. ความกว้างของห้องผู้ป่วย ความกว้างของห้องผู้ป่วยโรงพยาบาล เซนต์หลุยส์ ไม่สม่ำเสมอกัน กล่าวคือ ความกว้างด้านติดทางเดินภายในกว้าง 2.30 เมตร และความกว้างด้านติดภายนอกอาคารกว้าง 3.50 เมตร ส่วนความกว้างของห้องพักผู้ป่วยโรงพยาบาลพญาไทคือ 4.00 เมตร

10. ความลึกของห้องผู้ป่วย ความลึกห้องผู้ป่วยของโรงพยาบาล เซนต์หลุยส์คือ 6.00 เมตร ส่วนความลึกห้องผู้ป่วยของโรงพยาบาลพญาไทคือ 5.00 เมตร

จากข้อมูล เปรียบเทียบของทั้งสองโรงพยาบาลข้างต้น จะเห็นถึงข้อแตกต่างของ โรงพยาบาลทั้งสองแห่ง และลักษณะที่แตกต่างกันดังกล่าว เป็นประเด็นหลักที่ต้องการทำการ ศึกษาเปรียบเทียบว่า อาคารที่มีหน้าที่ใช้สอยเหมือนกัน แต่มีสภาพทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่าง ล้น เชิงจะมีส่วนทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรภายในหอผู้ป่วยแตกต่างกันหรือไม่

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์และโรงพยาบาลพญาไท

ข้อเปรียบเทียบ	เซนต์หลุยส์	พญาไท
1. เจ้าของโรงพยาบาล	มิสซังคาทอลิก	บริษัท ประสิทธิ์พัฒนา จำกัด
2. อายุอาคารหอผู้ป่วย	13 และ 6 ปี	12, 8 และ 3 ปี
3. จำนวนหอผู้ป่วย	2 หลัง	2 หลัง
4. จำนวนเตียงผู้ป่วย	200 เตียง	200 เตียง
5. ลักษณะอาคาร	วงกลม	เส้นตรง
6. ความยาวอาคาร	27.60 เมตร	64.00 เมตร
7. ความกว้างทางเดิน	3.00 เมตร	2.50 เมตร
8. ระยะทางเดินจาก ที่ทำงานพยาบาลถึง ห้องผู้ป่วยที่อยู่ไกลสุด	15.00 เมตร	36.00 เมตร
9. ความกว้างของห้อง ผู้ป่วย	2.30-3.50 เมตร	4.00 เมตร
10. ความลึกของห้องผู้ป่วย	6.00 เมตร	5.00 เมตร

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย